

DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI

Nr.	Klausimas	Atsakymas/-ai
1	<p>Jei įmonė planuoja diegti saulės elektrinę ar kitus naujus įrenginius ir tai numatoma EVA ataskaitoje, ar bazinis suvartojamos energijos kiekis ir planuojami sutaupymai turi būti skaičiuojami jau įskaičiuojant šiuos planus?</p>	<p>Taip, bendras įmonės (pareiškėjo) metinis sutaupytos pirminės energijos kiekis (vertinami paskutiniai energijos vartojimo audito nagrinėjami metai arba metai, kai bus įdiegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo sprendimai (tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas numato technologinių procesų organizavimo pokyčius ir atliekant energijos vartojimo auditą įvertintos būsimos pareiškėjo energijos sąnaudos)). Tai reiškia, kad jei įmonė Energijos vartojimo audite nusimato, jog diegs saulės elektrinę, tai saulės elektrinės pagaminama energija jau turėtų būti iškart išminusuojama iš elektros, kurią šiuo metu įmonė sunaudoja ją pirkdami iš tinklų, t. y. kadangi įmonė planuoja mažinti energijos vartojimą ir mažinti CO2 (kadangi saulės elektrinės pagaminama elektros energija prilyginama nulinei emisijai), jau su saulės elektrine, o šiame kvietime 30 proc. sumažinti išmetamą CO2 ir mažinti energijos sąnaudas privaloma tik su projekto metu įsigyjama įranga ar technologiniais sprendimais.</p>
2	<p>Ar fizinis asmuo (akcininkas) yra priskiriamas įmonei (ūkio subjektui), kai šis tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauja įmonės valdyme?</p>	<p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2022 m. gruodžio 9 d. raštą ir į Europos Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato 2019 m. ir 2020 m. pateiktus išaiškinimus dėl 2006 m. sausio 10 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo Byloje C-222/04 (112-114 punktai), vertinama, kad fizinis asmuo (ar kartu veikiančių fizinių asmenų grupė) verčiasi ekonomine veikla, jeigu jis atitinka abu žemiau nurodytus kriterijus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turi kontrolinį akcijų paketą (daugumą dalyvių balsų) arba daro lemiamą poveikį (turi 50 proc. balsų ir daugiau); - tiesiogiai/ netiesiogiai dalyvauja įmonės bet kokios formos valdyme (pavyzdžiui, skiria vadovus, turi balsavimo teisę valdybos paskyrimo, yra valdybos narys, direktorius). <p>Jei fizinis asmuo verčiasi ekonomine veikla, vadovaujantis Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo (SSVPĮ) nuostatomis, jis laikomas verslininku, kuriam taikytinos SVVPĮ 4 skyriaus nuostatos.</p>

3	<p>"5.6.1. jeigu investicijų į energijos vartojimo efektyvumą išlaidų dalį visose investicinėse išlaidose galima nustatyti kaip atskirą investiciją, ši su energijos vartojimo efektyvumu susijusių išlaidų dalis yra tinkamos finansuoti išlaidos;"</p> <p>Pagal šį punktą turime pasirinkti du komercinius pasiūlymus įrangos, kurias pirktume su parama ir be paramos, pvz.</p> <p>Su parama - įranga, kaina 1.800.000 Eur</p> <p>Be paramos - įranga, kaina 200.000 Eur</p> <p>Tai tinkamos finansuoti išlaidos bus 1.600.000 Eur (pagal įmonės dydį pritaikius intensyvumą yra numatoma maksimali paramos suma iki 900.000 Eur)</p> <p>Ar teisingai supratau?</p>	<p>Pagal Projektų finansavimo sąlygų aprašo (toliau PFSA) 5.6.1 punktą tinkamos finansuoti išlaidos būtų visa įrenginio kaina, neatimtinėjant alternatyvos. Pvz.: įmonei pakaktų prie esamos įrangos įsigyti kokį nors papildomą valdiklį, kuris esamai įrangai, padėtų sumažinti energijos vartojimą ir taip mažintų CO2 emisiją.</p> <p>Pagal PFSA 5.6.2 punktą, turi būti lyginami du įrenginiai (vienas scenarijus – ką įmonė įsigytų be valstybės pagalbos ir kitas scenarijus, ką įmonė įsigytų su valstybės pagalba, t. y. papildomomis investicijomis). T. y. viską surašėte tinkamai, tik apskaičiavimui nurodytas ne tas Reglamento 38 str. punktą.</p> <p>Lyginamos įrangos (pagal komercinius pasiūlymus) turi būti lygiavertės savo pajėgumu, atitikti visą gamybos procesą, jo nepakeičiant, lyginamos įrangos turi būti efektyvesnės ir mažiau taršios lyginant su dabar naudojama įranga.</p>
4	<p>Ar alkoholio pramonė yra tinkamas pareiškėjas?</p>	<p>Atsižvelgiant į projekto tikslus ir prisidėjimą prie poveikio darnaus vystymuisi ir inovatyvumui horizontaliajam principui, jei investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą nėra susijusios su įmonės alkoholio gamybos pajėgumo didinimu ar alkoholio produkcijos įvairinimu ir jei bus siekiama PFSA 3.3 p. nurodytų tikslų, toks pareiškėjas būtų tinkamas.</p> <p>Darnus vystymasis yra vienas iš pagrindinių ES sanglaudos politikos principų. Darnaus vystymosi tikslas – užtikrinti ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių aspektų sinergiją. Ekonomikos augimas turi būti derinamas su aplinkos apsauga ir socialine plėtra.</p> <p>Remiantis Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu NR. 1160 „Dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (toliau – Strategija). Strategijos 174 punkte nustatytas visuomenės sveikatos ilgalaikis tikslas - gerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, pailginti gyvenimo trukmę – mažinti sergamumą, mirtingumą ir neįgalumą, ypač nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų, kraujotakos sistemos, onkologinių ligų, psichikos sveikatos sutrikimų, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę. Vienas iš pagrindinių visuomenės sveikatos ilgalaikių uždavinių nustatytų Strategijos 175.2 punkte yra sumažinti rūkymo paplitimą, alkoholio ir psichoaktyvių medžiagų vartojimą. Taigi įmonės, kurių veikla yra susijusi su alkoholio pramone, turi neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui socialinėje srityje.</p>

		<p>Taip pat remiantis PFSA 3.3. p. "Projekto veiklos tiesiogiai prisideda prie darnaus vystymosi ir inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo: siekiant paskatinti pramonės įmones</p>
5	<p>CO2 sumažinimas bus skaičiuojamas pagal energetinį auditą tiesiogiai arba netiesiogiai. Jei CO2 padidėja, ne sumažėja, tai gali būti tik tuo atveju, kai pagamintos produkcijos kiekis padidėjo, t. y. įsipareigojame sumažinti visos įmonės tiesiogiai arba netiesiogiai išmetamą CO2 bent 30% skaičiuojant vienam parduotam produkcijos vienetui - vnt., tona, 100 kg ar pan.</p>	<p>Dėl CO2 emisijos sumažinimo, tai siekiamas privalomas rodiklis bus vienas – CO2t/metus, t. y. visas įmonės išmetamas CO2 kiekis bendrai per metus, kuris turi būti sumažintas bent 30 proc., būtent šis rodiklis ir bus skaičiuojamas metai po projekto pabaigos.</p> <p>CO2t/vnt., tai yra tik papildomas skaičiavimas, siekiant metai po projekto įgyvendinimo pabaigos, įsitikinti, kad įmonei per gamybinį procesą pavyko padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir sumažinti CO2 pagaminamam produkcijos vnt. Jei įmonė nepasieks suplanuoto CO2t/metus rodiklio, bus ir laikoma, kad įmonė nepasiekė įsipareigoto rodiklio, tačiau vertinant nepasiekimo priežastis, gali būti atsižvelgta į CO2t/vnt. rodiklį.</p> <p>CO2t/metus sumažinimo bent 30 proc. galimybes turėtų įvertinti pati įmonė ir Energijos vartojimo auditą atliekantis specialistas.</p>
6	<p>Gamyboje įmonė naudoja dyzelinį buldozerį ir ekskavatorių, projekto įgyvendinimo metu šie įrenginiai būtų pakeisti elektriniu konvejeriu-surinktuvu. Tai labai skirtingi ir skirtingų kainų nepalyginami įrenginiai. Kokio seno įrengimo komercinį pasiūlymą pateikti? Yra ir dyzeliniais varikliais varomi konvejeriai. Gal tokio kainą reikėtų pateikti?</p>	<p>Lyginami turėtų būti ne turimi įmonės įrenginiai, o analogiški įrenginiai kurie būtų perkami su valstybės pagalba ir be valstybės pagalbos. Įvardintu atveju transportavimui skirtas priemonės norite pakeisti elektriniu konvejeriu-surinktuvu, todėl turėtumėte tinkamas išlaidas apskaičiuoti pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą:</p> <p>Įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. <p>Šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos.</p>

		<p>Pabrėžtina, kad teikiami komerciniai pasiūlymai turi būti lygiaverčiai savo pajėgumais, galia ir pan., turimai įmonės įrangai, todėl kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį.</p>
7	<p>Kokia seno įrengimo kaina turi būti pateikta? Įrengimo kaina įsigijimo dienai (pvz.: prieš 10 metų), likusi vertė po nusidėvėjimo, naujo komercinio pasiūlymo kaina? Tokie įrengimai jau gali būti nebegaminami rinkoje.</p>	<p>Techniškai palyginama investicija yra investicija, susijusi su tuo pačiu gamybos pajėgumu ir visomis kitomis techninėmis charakteristikomis. Verslo požiūriu tokia investicija turi būti įtikinama alternatyva vertinamai investicijai. Tai reikėtų, kad turi būti palyginami scenarijai, ką įsigytumėte be valstybės pagalbos (techniškai panašaus į esamą įrangą) ir ką įsigytumėte su suteikta valstybės pagalba. Turi būti gaunami du komerciniai pasiūlymai dviem scenarijams, o ne esamo įrenginio kaina ar likutinė vertė.</p>
8	<p>Ar teisingai suprantame, kad šioje priemonėje neleidžiama finansuoti tokių AEI kaip biodujos (pačios pramonės įmonės reikmėms sudeginimui vietoje perkamų gamtinių dujų iš centralizuoto tinklo), vėjo elektrinės, šilumos siurblių, šilumokaičiai?</p>	<p>AEI įrenginys būtų tinkamas finansuoti jei jis būtų tiesiogiai susijęs su gamybos procesu, t. y. tiesiogiai dalyvautų gaminant gaminį.</p> <p>Pavyzdžiui, įmonė šiuo metu medienos ruošimui naudoja kieto kuro katilą, kuris džioviną medieną, ir jį keičia biokuro katilu, kuris pakeis kieto kuro katilą gaminio gamybos procese, t. y. medienos džiovinime, tai tokiu atveju AEI įrenginys būtų tinkamas finansuoti.</p>
9	<p>Kokia įranga yra tinkama finansuoti? Gal galite parašyti bent kelis pavyzdžius, kas tai galėtų būti? Jeigu įmonė turi savo gamybos įrangą, tačiau norėtų įsigyti naują modernesnę, efektyvesnę ir t. t. kokios išlaidos būtų tinkamos finansuoti? Ir kaip jas apskaičiuoti?</p>	<p>„Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse“ veikla yra skirta įrangai ar technologiniams sprendimams įsigyti, kurie įmonės gamybos procese, padėtų efektyviau naudoti energiją ir mažinti CO2 išmetimą. Pavyzdžiai galimi labai įvairūs: valdikliai, kurie turimai gamybinei įrangai padėtų veikti efektyviau ir mažiau teršti, ir turimos gamybinės įrangos ar jos dalies keitimas į efektyvesnę ar mažiau taršią.</p> <p>Kaip pavyzdys, galėtų būti medienos džiovykla. Jei įmonė turi medienos džiovyklą, kuri yra energetiškai neefektyvi, bei tarši, įmonė gali ją pakeisti į energetiškai efektyvesnę bei mažiau taršią.</p> <p>Šiuo atveju Tinkamų išlaidų apskaičiavimas turėtų būti atliekamas pagal ES Reglamentą 38 str. 3 dalies c punktą, kaip pavyzdys: Įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. <p>Šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos.</p> <p>Pabrėžtina, kad teikiami komerciniai pasiūlymai turi būti lygiaverčiai savo pajėgumais, galia ir pan., turimai įmonės įrangai, todėl kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį.</p>
10	<p>Prašome paaiškinti Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnio taikymą (išskirta PFSA kaip netinkamos išlaidos). Mūsų atveju dominančioms AEI investicijoms (Biudujos, šilumos siurblys).</p>	<p>Šioje veikloje išskirtas Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnis kaip netinkamos išlaidos yra traktuojamas tokiais atvejais, kai AEI įrenginiai būtų įrengiami kaip papildomi įrenginiai, t. y. sukuriantys papildomą energiją įmonės reikmėms. Pavyzdžiui, gamybos procesams naudojamas gamtinių dujų deginimas ir vietoje to gamybos procese norėtumėte naudoti biudujas, šilumos siurblius. Toks įrenginių pakeitimas būtų galimas, jei iš gamybos proceso būtų eliminuojamos gamtinės dujos ir pakeičiamos nurodytų įrenginių tiekiamą energiją, o iš naujų įrenginių generuojama energija būtų naudojama išskirtinai tik gaminio gamybos procese. Jei įmonė, gamtinių dujų neeliminuoatų iš gamybos proceso, tokiu atveju, nurodyti įrenginiai nebūtų tinkami finansuoti, kadangi tai jau būtų esamos gamybos pajėgumų didinimas. Įgyvendinus projektą, būtų atliekama patikra vietoje. Patikros vietoje metu, nustatčius, kad įdiegtas AEI įrenginys energiją tiekia ne tik gaminio gamybos procesui, o pavyzdžiui patalpų šildymui, tokios išlaidos būtų pripažintos netinkamomis finansuoti.</p>
11	<p>Prašome pakomentuoti kaip bus skaičiuojamas rezultato stebėsenos rodiklis „Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis“. Tiek Apraše, tiek priemonės pristatyme nurodoma, kad „Pasiiekta vertė apskaičiuojama kaip bendras apskaičiuotas ŠESD kiekis, remiantis pasiektu energinio naudingumo lygiu per metus po intervencijos užbaigimo.“. Šiuo atveju „per metus“ suprantama kaip kalendorinį laikotarpį ar pilnus kalendorinius metus? T. y. Jei projekto veiklos užbaigiamos tarkime 2024-08-31 d. tai atsiskaityti reikės už</p>	<p>Rezultato rodiklio „Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis“ pasieikta vertė apskaičiuojama kaip bendras apskaičiuotas ŠESD kiekis, remiantis pasiektu energinio naudingumo lygiu per metus po intervencijos užbaigimo, t. y. jei projektas baigiamas 2024-08-31 atsiskaityti reikės už laikotarpį nuo 2024-09-01 iki 2025-08-31 teikiant ataskaitą po projekto pabaigos.</p>

	laikotarpį nuo 2024-09-01 iki 2025-09-01 ar už pilnus kalendorinius metus nuo 2025-01-01 iki 2025-12-31 d.?	
12	EVE priemonės klausimų-atsakymų dokumente nurodoma, kad tikslinės transporto priemonės yra netinkamos finansuoti (18 p.). Tarp tikslinių transporto priemonių pažymėti ir krautuvas bei ekskavatoriai. Prašome pakomentuoti ar frontalinio krautuvo, kuris tiesiogiai dalyvauja gamybos procese (pvz. žaliavų ar tarpinės produkcijos padavimo operacijose) įsigijimas būtų laikoma netinkamomis finansuoti išlaidomis, kartu aišku užtikrinant kitus reikalavimus (priemonė numatyta EVA ataskaitoje, jos dėka mažinamas energijos (kuro) suvartojimas, CO2 išmetimai ir pan.)? 2014-2020 m. ES paramos priemonėse (pvz. Eco-inovacijos LT+), tokia ir panaši įranga, dalyvaujanti tiesiogiai gamybos procese, buvo tinkama investicija ir buvo priskiriama prie technologinės įrangos, o ne transporto priemonių.	Tikslinės transporto priemonės, taip pat ir frontalinis krautuvas būtų netinkamos finansuoti išlaidos. Pastebime, kad jūsų minimos ES finansavimo priemonės "Eco-inovacijos LT+", per kurią buvo finansuojamos tokios transporto priemonės, tinkamos išlaidos buvo finansuojamos pagal Reglamento 14 straipsnį. Pažangos priemonės veiklos „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonės įmonėse“ tinkamos išlaidos finansuojamos pagal Reglamento 38 straipsnį.
13	Kvietime yra tokia formuluotė „Projektu siekiama bent 30 proc. sumažinti tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su energijos vartojimo efektyvumo audito ataskaitoje nurodytu bendru įmonės (pareiškėjo) išmetamu kiekiu.“ Pagal audito atlikimo metodiką nėra reikalavimo nurodyti bendro įmonės tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Informuokite ar auditorius turės prievolę pateikti informaciją dėl bendro pareiškėjo ŠESD išmetamo kiekio ir koku formatu?	Auditoriai prievolės skaičiuoti bendrą įmonės išmetamą ŠESD kiekį neturės. Pareiškėjai gali kreiptis į auditorius su prašymu paskaičiuoti bendrą įmonės išmetamą ŠESD kiekį, kadangi pagal Projektų finansavimo sąlygų aprašą, turės nurodyti bendrą įmonės ŠESD kiekį. Jei audite nebus skaičiuojamas bendras ŠESD kiekis, pagal PFSA 3 priedą ir audite esamą informaciją įmonė pati paskaičiuos bendrą išmetimą, o jei audite bus apskaičiuotas bendras ŠESD keikis, pareiškėjams nereikės papildomai skaičiuoti patiems.
14	Įmonė turi Taršos leidimą, kuriame yra Leidimas išmesti ŠESD. Norėtume sumažinti CO2 ir energijos vartojimą. Ar galėtume pretenduoti į Finansinę paramą pramonės įmonėms pagal priemonę "Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse"?	Pagal Aprašo 2.2.4. p. numatyta, kad Finansavimas gali būti skiriamas pareiškėjams visose srityse, išskyrus Reglamento (ES) Nr. 2021/1058 7 straipsnio 1–6 dalyse nustatytus atvejus, Reglamento (ES) Nr. 651/2014 1 straipsnio 2–5 dalyse ir 38 straipsnyje nustatytus apribojimus.

		<p>Pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/1058 (aktyvi nuoroda į reglamentą) 7 straipsnio 1 (b) ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis neremiamos investicijos, kuriomis siekiama mažinti dėl Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.</p> <p>Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ATLPS) įmonės kaip pareiškėjai būti negali.</p>
15	<p>1. Ar teisingai suprantu, kad, vertinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) sumažinimą, reikia vadovautis Klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo 2 priedu „Išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo vertinimo metodika“?</p> <p>2. Ar teisingai suprantu, kad reikalavimas dėl 30% sumažinimo yra keliamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekiui, bet ne energijos kiekiui (MWh), t. y. energijos vartojimas gali būti mažinamas mažesne apimtimi?</p>	<p>1. Dėl ŠESD išmetamo kiekio skaičiavimo energijos vartojimo auditą atliksiantys auditoriai turėtų vadovautis patvirtintomis metodikomis, t. y. tam tikroms pramonės įmonėms, gali būti pritaikomi atskiri skaičiavimai, tačiau jie taip pat turi būti pagrįsti.</p> <p>2. Taip, energijos suvartojimo kiekis yra neapibrėžtas minimaliomis ribomis, t. y. sutaupyti galima kiek audite bus nurodyta, tačiau energijos kiekio mažinimas yra tiesiogiai susijęs su ŠESD mažinimu, todėl šie skaičiai bus priklausomi vieni nuo kitų.</p>
16	<p>Iškilo klausimas, dėl “paskutinių ataskaitinių finansinių metų duomenų”, jeigu mes esame pilnai užsidarę 2022 finansinius metus, ar galite užskaityti 2022 metus?</p> <p>"2.5.7. Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaraciją, kurios forma patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. 4-119 „Dėl Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo ir Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijos formos patvirtinimo“ (toliau – SVV deklaracija), parengtą pagal paskutinių ataskaitinių finansinių metų duomenis (arba laisvos formos deklaraciją, jei pareiškėjas yra didelė įmonė)."</p>	<p>Atliekant specialiojo kriterijaus “Pareiškėjas iki PJP pateikimo yra ne trumpiau kaip 3 metus veikianti pramonės įmonė, kurios metinės pajamos iš savo pagamintos produkcijos sudaro ne mažiau kaip 51 proc. bendroje pardavimų struktūroje ir vidutinės metinės pajamos iš savo pagamintos produkcijos per pastaruosius dvejus finansinius metus iki PJP pateikimo yra ne mažesnės kaip 300 000 Eur, jeigu pramonės įmonė yra didelė įmonė, ir 145 000 Eur, jeigu pramonės įmonė yra labai maža įmonė, maža įmonė ar vidutinė įmonė” vertinimą remsimės 2020 ir 2021 m. juridinių asmenų registre pateiktais finansinės atskaitomybės dokumentais.</p> <p>Pareiškėjo sunkumai bei ūkio subjekto statusas bus vertinami PJP pateikimo momentu ir pagalbos suteikimo momentus, t. y. bus vertinami 2021 ir 2022 m. Atkreipiame dėmesį, kad finansinės atskaitomybės dokumentai, turėtų būti pateikti juridinių asmenų registrai.</p>
17	<p>Įmonės gamybos įrenginių skleidžiama šiluma šiuo metu yra išmetama per ventiliacijos sistemą į lauką (t. y. nepanaudojama). Planuojama pakeisti ventiliacijos sistemą ir nuvesti gamybos įrenginių generuojamą šilumą į administracinį pastatą ir panaudoti patalpų šildymui (atsisakant centrinio šildymo). Ar tokia investicija būtų tinkama finansuoti pagal priemonę „Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse“.</p>	<p>"Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse“ veikla yra skirta įrangai ar technologiniams sprendimams įsigyti, kurie įmonės gamybos procese, padėtų efektyviau naudoti energiją ir mažintų CO2 išmetimą. Ventiliacijos sistema patalpų šildymui nėra tinkamos išlaidos finansuoti, kadangi nėra tiesiogiai susijusi su gamybiniu procesu, t. y. tiesiogiai nedalyvauja gaminant gaminį.</p>

18	<p>1. Ar pagal energijos vartojimo audito išvadas projekto metu galima finansuoti į įmonės patalpų ir gamybos proceso šildymo įrangą? Šildymo įranga tiesiogiai prisideda prie gamybos proceso – šildo gaminių dažymo kamerą, palaiko gamybos technologijoje numatytą temperatūrą.</p> <p>2. Projekto metu numatoma, kad mažiau efektyvi įranga keičiama į naują gamybos įrangą. Ar bus kontroliuojama, ar sena pakeista įranga projekto metu buvo pašalinta iš gamybos proceso?</p>	<p>1. Patalpų šildymas ar reikiamos temperatūros palaikymas patalpose nėra tiesioginis gamybos procesas. Šiame kvietime tiesioginis gamybos procesas yra traktuojamas kaip tiesioginis gaminių gamybos procesas. Kaip pavyzdys, jei šiluma būtų naudojama gaminių džiovinimui, t. y. džiovinimo įrenginiui įsigyti, pakeičiant seną įrenginį, tokios išlaidos būtų tinkamos finansuoti ir pan. Siekiant įsitikinti, kad perkamas įrenginys teiks gaminamą šilumą tik gaminamiems gaminiams, siūlome pateikti išsamų gamybos proceso aprašymą, jame naudojamų įrenginių sąrašą, schemą nuo kur iki kur vyksta gaminių gamybos pradžia ir pabaiga ir kokį įrenginį jame norėtumėte atnaujinti.</p> <p>2. Taip, seno įrenginio eliminavimas būtų tikrinamas projekto pabaigoje atliekant patikrą vietoje. Nustačius, kad įmonė naudoja abu įrenginius, tai būtų traktuojama, kaip netinkamos išlaidos pagal aprašo 5.7.1. papunktį „investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu“.</p>
19	Kokie rodikliai bus stebimi ir už juos atsiskaitoma po projekto pabaigos?	<p>Rodikliai, kurie bus stebimi yra nurodyti Projektų finansavimo sąlygų aprašo pradžioje. Įgyvendinus projektą, praėjus metams po įrangos įdiegimo (projekto pabaigos), projekto vykdytojai turės pateikti pakartotinai atliktą Energijos vartojimo audito ataskaitą, pagal kurios duomenis bus įvertinti du numatyti rezultato stebėsenos rodikliai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metinis pirminės energijos suvartojimo kiekis; - Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis.
20	Skaldos paruošimui technologiniame procese - skaldos surinkimui, sijojimui, drėkinimui ir rūšiavimui įmonė naudoja dyzelinį frontalinį krautuvą, kuris nėra transporto priemonė ir nėra eismo dalyvis, o registruojamas kaip speciali statybų technika. Jis yra senas ir taršus. Ar būtų tinkamos projekto išlaidos, jei toks krautuvus būtų pakeistas nauju žymiai modernesniu ir žymiai mažiau taršiu kitu naujos kartos dyzeliniu krautuvu?	Frontalinis krautuvus, kaip ir kita mobili specialioji statybų technika, nebūtų tinkamos finansuoti išlaidos. Jei frontalinį krautuvą keistumėte stacionariais įrenginiais, pvz.: konvejeriais, drėkinimo sistemomis ar pan., skirtomis tiems patiems gamybos procesams gaminant gaminius užtikrinti, tokiais atvejais išlaidos būtų tinkamos.
21	Energijos vartojimo audito ataskaitoje numatyta priemonė/sprendimas, kuris tiesiogiai susijęs su gamyba, ir priemonė/sprendimas, kuris nėra susijęs su gamyba. Įmonė projekto metu planuotų įgyvendinti abi priemones/sprendimus, tačiau priemonės/sprendimo, kuris nėra susijęs su gamyba, įgyvendinimui	Bendras CO2 sumažinimas ne mažiau 30 proc. turi susidaryti finansuojamos įrangos dėka, t. y. tiesiogiai susiję su gamyba, gamybos procesu.

	finansavimo neprašytų ir įgyvendintų savo lėšomis, o išlaidas paraiškoje nurodytų kaip netinkamas finansuoti. Abi priemonės/sprendimai leistų sumažinti ŠESD emisijas daugiau kaip 30%, tačiau imant kiekvieną atskirai 30% sumažinimas nebūtų pasiektas. Ar toks projektas būtų tinkamas finansuoti?	
22	<p>1. Ar yra patvirtinta metodika, pagal kurią auditoriai energijos vartojimo ataskaitoje skaičiuoja tiesioginę ir netiesioginę CO2 emisiją. Kuo vadovaujantis turi būti skaičiuojama CO2 emisija?</p> <p>2. Kaip detalai audito ataskaitoje turi būti aprašyta siūloma diegti įranga, technologija ir pan.? Ar turi būti įrangos parametrai, įrangos modelis, įrangos funkcijos, ar tik dalis išvardintos informacijos? Ar gerai suprantame, kad įrangos modelis neturi būti įvardintas, nes mažinama konkurencija, ypač kai įranga turi būti nupirkta konkurso būdu?</p> <p>3. Ar audito ataskaitoje gali būti įrašytos organizacinės priemonės, kurios padeda mažinti netiesioginę CO2 emisiją? Pavyzdžiui, siūlymas sandėliuoti žaliavas kitaip, kas leistų mažinti transportavimą ir CO2 emisiją. Toks organizacinis pakeitimas atliekamas be ES paramos, bet prisideda prie CO2 emisijos mažinimo. Ar toks ataskaitoje pateiktas pokytis įsiskaičiuos į bendrą CO2 emisijos mažinimą? Ar bus kontroliuojamas jo įgyvendinimas?</p>	<p>1. Atsakant į pirmą klausimo dalį - 2010 m. balandžio 6 d. įsakymas Nr. D1-275 „Dėl klimato kaitos programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2 priedas Išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo vertinimo metodika https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.369461?jfwid= . Auditoriai gali naudoti specifinius taršos santykinis energetinius faktorius, oksidacijos koeficientus ir kuro šiluminės vertės pritaikytas konkrečiai pramonės šakai ar įmonės veiklai, bei iš jų atitinkamai išskaičiuotus taršos faktorius, jei gali įrodyti, kad specifinės taikomos vertės yra tikslesnės konkrečios veiklos atveju.</p> <p>Antroji klausimo dalis yra skirta auditoriams, todėl jei įmonė ketina atlikti Energijos vartojimo auditą, siūlome kreiptis į auditorius. Atestuotų auditorių sąrašą galite rasti čia: https://www.ena.lt/energijos-vartojimo-auditas/</p> <p>2. Dėl įrangos, kuri bus nurodoma audite. Jokių tiksliai įvardintų modelių ar pavadinimų būti neturėtų. Įrangos parametrai, tokie kaip naudojama kuro rūšis, energijos vartojimo imlumas ar kitos savybės, kurios nurodytų, kad siūlomas sprendimas yra energetiškai efektyvesnis ir mažiau taršus, galėtų būti nurodomos.</p> <p>3. Tiek projekto įgyvendinimo plano teikimo metu pateiktame audite, tiek metai po projekto teikiamame audite bus žiūrimas bendras CO2 išmetimas visos įmonės mastu. Tačiau teikiant pirminę audito ataskaitą turi matytis, kad vien siūloma įdiegti nauja įranga sumažins bendrą įmonės CO2 išmetamą kiekį ne mažiau kaip 30 proc. T. y. nesvarbu ar papildomai organizacinėmis priemonėmis įmonės mažins CO2, svarbu, kad finansuojama gamybinė įranga, ar technologiniai gamybos procesai galėtų sumažinti bendrą CO2 30 proc.</p>
23	Ar galime dalyvauti šiame projekte, nors ir priklausome Vilniaus regionui. Gal galite patikslinti?	Šiame kvietime tinkami pareiškėjai iš visos Lietuvos.
24	Klausimas dėl įrangos tinkamumo: įmonė gamyboje turi daug rankinio darbo smulkiais įrankiais tokiais kaip grąžtai, šlifuokliai ir kt. pan. įranga, kurios naudojama labai daug vienetų atskiruose cechuose, jeigu tokia įranga būtų keičiama atsisakant jos į gręžimo stakles,	„Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse“ veikla yra skirta įrangai ar technologiniams sprendimams įsigyti, kurie įmonės gamybos procese, padėtų efektyviau naudoti energiją ir mažintų CO2 išmetimą. Įrangos įsigijimui ribojimų nėra nurodyta, tačiau atkreipiame dėmesį, kad projekto metu įsigyjama įranga turi būti mažiau tarši ir prisidėtų

	pjovimo ir pan. – ar tokia įranga būtų tinkama? Energijos vartojimo audite nurodoma, kad tikslinga tokią įrangą pakeisti, dėl didelių energijos kaštų.	prie išmetamo CO2 kiekio mažinimo. Taip pat pabrėžiame, kad audite nurodytas CO2 sutaupymas ne mažiau 30 proc. turi būti pasiekiamas vien su projekte įsigyjama įranga.
25	If the application (with all related documents) for this calling can be compiled and submitted in English instead? (Ar gali įmonė projekto įgyvendinimo planą ir ją lydinčius dokumentus teikti užsienio kalba?)	All documents must be completed and submitted in Lithuanian. (Visi dokumentai turi būti parengti ir pateikti Lietuvių kalba.)
26	Kaip parašyta sąlygose, įmonė turi susimąžinti ŠESD kiekį 30%. Parama skiriama atskiriems įrengimams, kurie naudojami tiesiogiai sukuriant produktą. Klausimas: jeigu įmonė per metus išmeta 1000 tonų ŠESD, įmonė turi po projekto išmesti 700 tonų. Ji turi senus įrenginius, kuriuos pakeitus įmonė realiai sutaupys 150 tonų ŠESD (nauji įrenginiai, kurių kainos dalį prašoma kompensuoti šiuo projektu). Kitą, planuojamų sumažinti ŠESD, įmonė įgyvendins eilę kitų priemonių (kitokio tipo apšvietimas, taupesnė mažoji mechanizacija, logistiniai sprendimai), kuriems paramos nesitikima. Ar pagal tokį scenarijų, galimas pretendavimas į šio projekto paramą?	Vien projekte įsigyjama įranga turėtų bendrai visai įmonei bent 30 proc. sumažinti išmetamą CO2 kiekį. Rodiklis turi būti pasiektas vien su projekte perkama įranga.
27	Parama bus teikiama nuo visos naujo įrenginio kainos, kokia bus sudarytas pirkimas. 45% parama + 55% įmonės lėšos?	<p>Finansavimo suma gali būti apskaičiuojama 2 būdais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuo visos įrenginio kainos pritaikant finansavimo intensyvumą, būtų taikoma pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies a punktą "jeigu investicijų į energijos vartojimo efektyvumą išlaidų dalį visose investicinėse išlaidose galima nustatyti kaip atskirą investiciją, ši su energijos vartojimo efektyvumu susijusių išlaidų dalis yra tinkamos finansuoti išlaidos", kaip pavyzdys apskaičiavimui galėtų būti: Turite veikiančią įrangą ir norite į ją integruoti kokį nors daviklį ar panašų įrenginį, kuris padėtų sutaupyti pirminės energijos suvartojamą kiekį, bei taip sumažintų CO2 išmetamą kiekį, jau veikiančiai ir turimai įrangai. Tokiu atveju visas papildomas įrenginys būtų tinkamos finansuoti išlaidos, pritaikote intensyvumą ir gaunate maksimalią finansavimo sumą. • Turėtų būti lyginami 2 scenarijai, įrenginiai, kurie būtų perkami su valstybės pagalba ir be valstybės pagalbos. Kaip pavyzdys, turite seną gamybinę įrangą, ir norite ją pakeisti nauja, mažiau taršia ir efektyvesne, todėl turėtumėte tinkamas išlaidas apskaičiuoti pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą: Įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:

		<ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. Tai šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos. <p>Pabrėžtina, kad teikiami komerciniai pasiūlymai turi būti lygiaverčiai savo pajėgumais, galia ir pan., turimai įmonės įrangai, todėl kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį.</p>
--	--	--

KLAUSIMAI UŽDUOTI MOKYMŲ METU

Nr.	Klausimas	Atsakymas/-ai
Pareiškėjo tinkamumas		
1	Ar alaus darykla gali modernizuoti alaus gamybą, mažindama energijos ir CO kiekį, bet nedidindama gamybos apimčių ir asortimento?	<p>Atsižvelgiant į projekto tikslus ir prisidėjimą prie poveikio darnaus vystymuisi ir inovatyvumui horizontaliajam principui, jei investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą nėra susijusios su įmonės alkoholio gamybos pajėgumo didinimu ar alkoholio produkcijos įvairinimu ir jei bus siekiama PFSA 3.3 p. nurodytų tikslų, toks pareiškėjas būtų tinkamas.</p> <p>Darnus vystymasis yra vienas iš pagrindinių ES sanglaudos politikos principų. Darnaus vystymosi tikslas – užtikrinti ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių aspektų sinergiją. Ekonomikos augimas turi būti derinamas su aplinkos apsauga ir socialine plėtra. Remiantis Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu NR. 1160 „Dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (toliau – Strategija). Strategijos 174 punkte nustatytas visuomenės sveikatos ilgalaikis tikslas - gerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, pailginti gyvenimo trukmę – mažinti sergamumą, mirtingumą ir neįgalumą, ypač nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų, kraujotakos sistemos, onkologinių ligų, psichikos sveikatos sutrikimų, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę. Vienas iš pagrindinių visuomenės sveikatos ilgalaikių uždavinių nustatytų Strategijos 175.2 punkte</p>

		<p>yra sumažinti rūkymo paplitimą, alkoholio ir psichoaktyvių medžiagų vartojimą. Taigi įmonės, kurių veikla yra susijusi su alkoholio pramone, turi neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui socialinėje srityje. Taip pat remiantis PFSA 3.3. p. "Projekto veiklos tiesiogiai prisideda prie darnaus vystymosi ir inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo: siekiant paskatinti pramonės įmones didinti AEI vartojimą, remiantis energijos vartojimo efektyvumo audito ataskaitomis, bus teikiamos investicijos AEI naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrenginiams, naujoms AEI efektyvesnio panaudojimo technologijoms kurti ir diegti pramonės įmonėse."</p>
2	<p>Jei pagal audito ataskaitą įmonė grąžina VIAP lėšas ar galima pagal šią programą gauti paramą?</p>	<p>Jei klausimas susijęs su VIAP sugrąžinimu, kuris yra teikiamas pagal valstybės pagalbos Schemą SA.50484, pagalbai taikomi sumavimo reikalavimai. Tai reiškia, kad pagalba suteikta pagal VIAP + pagal PFSA negali viršyti maksimalaus pagalbos intensyvumu nustatyto BBIR 38 straipsnyje (PFSA taikoma pagalba) bei SA.50484. Tačiau finansuojamos skirtingos tinkamos finansuoti išlaidos, tai pagalbą galima gauti iš abiejų priemonių.</p>
3	<p>Europos Komisija ir teisės aktai nereikalauja vertinimo atlikti pagal finansinių metų ataskaitas. Vertinimas turi būti atliekamas pagal paskutines įmonės patvirtintas ataskaitas (pvz. ketvirtines, pusmečio ar kito laikotarpio). Ar tikrai vertinsite būtinai tik pagal metines ataskaitas?</p>	<p>Taip, vertinimas bus atliekamas pagal metines patvirtintas finansines atskaitomybes.</p>
4	<p>Ar pramonės įmonė, kurios teisinė forma yra akcinė bendrovė, ir kurios 99 proc. priklauso valstybei būtų tinkamas pareiškėjas EVE priemonei?</p>	<p>Valstybinė įmonė, būtų tinkamas pareiškėjas, jei atitiktų visus Apraše nustatytus reikalavimus. Atkreipiame jūsų dėmesį į šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> pareiškėjas turi būti pramonės įmonė - vykdanči pramonės ekonominę veiklą pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK 2 red.), patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DJ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“, priskirtiną B sekcijai „Kasyba ir karjerų eksploatavimas“ (išskyrus šias ekonomines veiklas: B sekcijos 06 skyriaus „Žalios naftos ir gamtinių dujų gavyba“, B sekcijos 08.92 klasės „Durpių gavyba“ ir B sekcijos 09.1 grupės „Naftos ir gamtinių dujų gavybai būdingų paslaugų veikla“) ir C sekcijos „Apdirbamoji gamyba“ (išskyrus C sekcijos 19 skyriaus „Kokso ir rafinuotų naftos produktų

		<p>gamyba“ ekonominę veiklą) ir kurios pajamos iš šios (-ių) veiklos (-ų) sudaro ne mažiau kaip 51 procentą visų įmonės veiklų.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pareiškėjas iki PĮP pateikimo yra ne trumpiau kaip 3 metus veikianti pramonės įmonė, kurios metinės pajamos iš savo pagamintos produkcijos sudaro ne mažiau kaip 51 proc. bendroje pardavimų struktūroje ir vidutinės metinės pajamos iš savo pagamintos produkcijos per pastaruosius dvejus finansinius metus iki PĮP pateikimo yra ne mažesnės kaip 300 000 Eur, jeigu pramonės įmonė yra didelė įmonė, ir 145 000 Eur, jeigu pramonės įmonė yra labai maža įmonė, maža įmonė ar vidutinė įmonė. <p>Taip pat turėtų atitikti šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valstybinė įmonė turėtų pakankamą nuosavą indelį, kuris nebūtų skiriamas iš valstybinių akcininkų įnašo. • Valstybinė įmonė, kaip juridinis asmuo, turėtų suteiktą teisę savarankiškai priimti sprendimus be akcininkų įsitraukimo.
5	<p>Esame kelių infrastruktūros statybos įmonė. Noriu paklausti kaip apibrėžiate „pramonės įmonę“ ir suprasti ar mes kaip įmonė atitinkame keliamus pramonės įmonei keliamus reikalavimus.</p> <p>Jeigu taip, tai sekantis klausimas ar įmonė kuri kūrena gamtines dujas ir krosnių kurą bei nori įsidiesti įrangą kūrenti LPG dujas gali pretenduoti į paskelbtą kvietimą?</p>	<p>Kelių infrastruktūros statybos įmonė neatitinka pramonės įmonės apibrėžimo.</p> <p>Pramonės įmonė – įmonė, vykdanči pramonės ekonominę veiklą pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK 2 red.), patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DJ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“, priskirtiną B sekcijai „Kasyba ir karjerų eksploatavimas“ (išskyrus šias ekonomines veiklas: B sekcijos 06 skyriaus „Žalios naftos ir gamtinių dujų gavyba“, B sekcijos 08.92 klasės „Durpių gavyba“ ir B sekcijos 09.1 grupės „Naftos ir gamtinių dujų gavybai būdingų paslaugų veikla“) ir C sekcijos „Apdirbamoji gamyba“ (išskyrus C sekcijos 19 skyriaus „Kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyba“ ekonominę veiklą) ir kurios pajamos iš šios (-ių) veiklos (-ų) sudaro ne mažiau kaip 51 procentą visų įmonės veiklų.</p> <p>Jūsų įmonė pagal EVRK 2 red. veiklą vykdo veiklą priskirtiną F sekcijai.</p>
6	<p>Norėtume pasitikslinti, kokios priemonės konkrečiai yra remiamos? Arba parašykite kur tokią informaciją galėtume rasti.</p>	<p>Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Pagrindinis kriterijus, kuriuo remiantis gali netikti tam tikri audito ataskaitoje nurodyti siūlymai, tai jeigu tie sprendimai tiesiogiai nebus susiję su gamybos procesu.</p> <p>Taip pat pabrėžtina, kad netinkamos išlaidos yra visi statybos darbai, investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės</p>

		<p>produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu ir Investicijos į atsinaujinančius energijos išteklius pagal Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnį.</p>
7	Ar tinkami pareiškėjai įmonės dalyvaujančios ATLPS?	<p>ATLPS įmonės kaip pareiškėjai EVE priemonėje būti negali.</p> <p>Pagal Aprašo 2.2.4. p. numatyta, kad Finansavimas gali būti skiriamas pareiškėjams visose srityse, išskyrus Reglamento (ES) Nr. 2021/1058 7 straipsnio 1–6 dalyse nustatytus atvejus, Reglamento (ES) Nr. 651/2014 1 straipsnio 2–5 dalyse ir 38 straipsnyje nustatytus apribojimus.</p> <p>Pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/1058 (aktyvi nuoroda į reglamentą) 7 straipsnio 1 (b) ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis neremiamos investicijos, kuriomis siekiama mažinti dėl Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.</p>
Išlaidų tinkamumas		
8	Ar būtų remiamas šilumos siurblio žemė vanduo pirkimas? Dabar įmonėje šildymas yra dujinis.	<p>Vertinant tinkamas išlaidas bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Audito ataskaitoje nurodyti siūlymai ir sprendimai turi būti tiesiogiai susiję su gamybos procesu.</p>
9	Ar ši parama tinka ir saulės elektrinėms įsirengti?	<p>Saulės elektrinės pagal šią veiklą nefinansuojamos. Pagal PFSA 5.7.2. papunktį investicijos į atsinaujinančius energijos išteklius pagal Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnį yra netinkamos finansuoti išlaidos.</p>
10	Kas remiama šia veikla - ar mažiau tarši įrangos įsigijimas, ar saulės kolektoriai? Gal galima pavyzdžių?	<p>Saulės kolektoriai nėra tinkami finansuoti. Tinkama finansuoti įranga yra tiesiogiai susijusi su gamybos procesu, t. y. dalyvauti gaminant įmonės gaminamus gaminius.</p>
11	Kokia konkrečiai įranga gali būti finansuojama? Pavyzdžiu, ar finansuojamos naujos gamybos staklės, kurios pakeistų senas daugiau elektros energijos naudojančias stakles, būtų finansuojamos?	<p>Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Jei auditorius pasiūlys keisti jūsų nurodytą įrenginį naujesniu, tokią įrangą laikysime tinkamomis. Esminiai kriterijai be auditoriaus rekomenduojamų priemonių yra šie: investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu yra netinkamos finansuoti. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį lyginant su esama.</p>

12	Ar parama taikoma tik technologinei, gamybinei įrangai? O pvz. šilumos energijos sąnaudas optimizuojanti įranga būtų tinkamos išlaidos, ar ne?	Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Pagrindinis kriterijus, kuriuo remiantis gali netikti tam tikri audito ataskaitoje nurodyti siūlymai, tai jeigu tie sprendimai tiesiogiai nebus susiję su gamybos procesu. Šiuo konkrečiu atveju, šilumos energijos sąnaudų optimizavimas jei jis nėra gamybos proceso dalis, būtų netinkamos finansuoti.
13	Ar tinkamos išlaidos būtų inžineriniu tinklu įvedimas/atnaujinimas; gamybiniu pastatu statybos, rekonstrukcijos ar remonto darbai, reikalingu pamatu technologinei įrangai pastatyti montavimas ir pan.?	Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Pagrindinis kriterijus, kuriuo remiantis gali netikti tam tikri audito ataskaitoje nurodyti siūlymai, tai jeigu tie sprendimai tiesiogiai nebus susiję su gamybos procesu. Kaip pavyzdį galime pateikti: Audite gali būti nurodyta, jog taupant elektros energiją, įmonei siūloma pasikeisti apšvietimą – iš senų neefektyvių lempučių, jas pakeičiant į LED – tokios išlaidos nebūtų tinkamos finansuoti, kadangi jos nėra tiesiogiai susijusios su gamybos procesu. Audite gali būti nurodoma pakeisti gamybinę liniją į naujesnę, efektyvesnę, tokiu atveju išlaidos būtų tinkamos. Taip pat pabrėžtina, kad netinkamos išlaidos yra visis statybos darbai, investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu ir investicijos į atsinaujinančius energijos išteklius pagal Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnį. Inžinerinių tinklų įvedimas/atnaujinimas – jei kažkokia dalis būtų tiesiogiai susijusi su gamybine įranga ar gamybos procesu, ta dalis būtų tinkamos išlaidos (jei numatytos audite). Gamybiniu pastatu statybos, rekonstrukcijos ar remonto darbai; reikalingu pamatu technologinei įrangai pastatyti montavimas ir pan. būtų netinkamos išlaidos.
14	Jei įmonė norėtų keisti vamzdžius, kuriais gamybinei įrangos linijai paduodamas vanduo, ar vamzdžių keitimas būtų tinkamas finansuoti?	Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Pagrindinis kriterijus, kuriuo remiantis gali netikti tam tikri audito ataskaitoje nurodyti siūlymai, tai jeigu tie sprendimai tiesiogiai nebus susiję su gamybos procesu. Šiuo konkrečiu atveju, vamzdyno keitimo tinkamos finansuoti išlaidos, būtų tik ta dalis, kuri tiesiogiai ateina į gamybinę įrangą. Kita vamzdynų infrastruktūra būtų netinkama finansuoti.
15	Jei įmonė įsigytų kitokios kuro rūšies įrenginį (pvz. dyzelinę liniją pakeistų į elektrinę), ir elektrinio įrenginio galingumas savaime būtų galingesnis, ar tokia įranga būtų tinkama projekto veikloms?	Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Jei auditorius pasiūlys galingesnį elektrinį įrenginį pakeisti esančiam senam dyzeliniam, tokias įrangas laikysime tinkamomis. Esminiai kriterijai įrangos galingumui yra šie: investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė

		<p>ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu yra netinkamos finansuoti. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį lyginant su esama.</p>
16	<p>Ar tinkama finansuoti gamybos funkcijas atliekanti įranga, jeigu vykdomas esamos gamybos įrangos pakeitimas nauja, kuri bus energetine prasme efektyvesnė (t. y. naudos mažiau el. energijos)?</p>	<p>Gamybinės įrangos keitimas į energetiškai efektyvesnę ir mažiau taršią yra galimas. Vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai, t. y. įranga turės būti nurodyta audite. Atkreipiame dėmesį, kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu yra netinkamos finansuoti. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį lyginant su esama.</p>
17	<p>Teirujamės dėl Energijos efektyvumo priemonės pramonei: kuriam punkte nurodytos tinkamos išlaidos? Norime įsigyti elektrinius sunkvežimius, ar jie tinkami?</p>	<p>9 punktas „Išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai“ nurodo tinkamas išlaidas. Atkreipiame dėmesį, kad vertinant tinkamas išlaidas, bus remiamasi Energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytomis priemonėmis, kurias nustatys auditoriai. Pagrindinis kriterijus, kuriuo remiantis gali netikti tam tikri audito ataskaitoje nurodyti siūlymai, tai jeigu tie sprendimai tiesiogiai nebus susiję su gamybos procesu. Transporto priemonės nebus finansuojamos.</p>
18	<p>Ar tinkamos finansuoti būtų tikslinės transporto priemonės, tokios kaip krautuvas, ekskavatorius, sunkvežimis?</p>	<p>Tikslinės transporto priemonės netinkamos finansuoti.</p>
19	<p>5.7. Netinkamos finansuoti išlaidos: „5.7.1. investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu“. Ar patenka gamybinės įrangos įsigijimas, siekiant padidinti tos pačios produkcijos kiekį?</p>	<p>Investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu yra netinkamos finansuoti.</p>

20	„Projektu siekiama bent 30 proc. sumažinti tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su energijos vartojimo efektyvumo audito ataskaitoje nurodytu bendru įmonės (pareiškėjo) išmetamu kiekiu (privaloma)“. Šis privalomas kriterijus atrodo sunkiai pasiekiamas, įdiegiant kokį nors įrangos valdiklį, ir kad dėl jo sumažėtų ŠESD išmetimai visoje įmonėje bent 30%.	Energijos vartojimo audituose auditoriai nurodo eilę priemonių, kurių įdiegimas gali padėti pasiekti tam tikrus rezultatus. Tai reiškia, kad įmonė, gali pagal rekomenduojamas priemones ne tik įdiegti valdiklį ar įsigyti vieną įrenginį, įmonė gali atlikti eilę rekomenduojamų veiksmų, pirkti kiek nori įrangų pagal audite nurodytą sąrašą, svarbiausia atkreipti dėmesį, kad tinkamos priemonės bus tik tiesiogiai susijusios su gamybos procesu.
----	---	--

Tinkamų išlaidų skaičiavimas

21	Kokia seno įrengimo kaina turi būti pateikta? Įrengimo kaina įsigijimo dienai (pvz.: prieš 10 metų), likusi vertė po nusidėvėjimo, naujo komercinio pasiūlymo kaina? Tokie įrengimai jau gali būti nebegaminami rinkoje.	<p>Techniškai palyginama investicija yra investicija, susijusi su tuo pačiu gamybos pajėgumu ir visomis kitomis techninėmis charakteristikomis. Verslo požiūriu tokia investicija turi būti įtikinama alternatyva vertinamai investicijai. Tinkamų išlaidų apskaičiavimas pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą, kaip pavyzdys galėtų būti:</p> <p>Turite veikiančią įrangą, kuri yra senos gamybos, yra energetiškai neefektyvi ir tarši ir norite ją pakeisti naujesne įranga, kuri taupys energiją bei mažins taršą. Tokiu atveju, įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. Tai šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos. <p>Turi būti gaunami du komerciniai pasiūlymai dviem scenarijams, o ne esamo įrenginio kaina ar likutinė vertė.</p>
22	Skaldos surinkimui, sijojimui ir rūšiojimui įmonė naudoja dyzelinį buldozerį ir ekskavatorių, projekto įgyvendinimo metu šie įrengimai būtų pakeisti elektriniu konvejeriu-surinktuvu. Tai labai skirtingi ir skirtingų kainų nepalyginami įrengimai. Kokio seno įrengimo komercinį pasiūlymą pateikti? Yra ir dyzeliniais varikliais varomi konvejeriai. Gal tokio kaina reikėtų pateikti?	<p>Lyginami turėtų būti ne turimi įmonės įrenginiai, o analogiški įrenginiai kurie būtų perkami su valstybės pagalba ir be valstybės pagalbos. Jūsų atveju jūs turite tikslines transporto priemones, ir norite jas pakeisti elektriniu konvejeriu-surinktuvu, todėl turėtumėte tinkamas išlaidas apskaičiuoti pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą: Įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. Tai šių

		<p>dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos. Pabrėžtina, kad teikiami komerciniai pasiūlymai turi būti lygiaverčiai savo pajėgumais, galia ir pan., turimai įmonės įrangai, todėl kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį.</p>
23	<p>Pagal išaiškinimą, tinkamų išlaidų pagrindimui reikia teikti du komercinius pasiūlymus: 1) vieną komercinį pasiūlymą lygiavertį turimai įrangai (savo pajėgumais, galia ir pan.), kuriai įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų 2) ir kitą komercinį pasiūlymą lygiavertį turimai įrangai (savo pajėgumais, galia ir pan.), kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis Jeigu analogiškos įrangos (1 p) rinkoje jau nėra, ką su kuo reikia lyginti?"</p>	<p>Įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. <p>Tai šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos. Gali būti lyginami analogiškai įrenginiai skirti tiems patiems gamybos procesams įgyvendinti. Taip pat gali būti skaidomos turimos įrangos dalys, ir teikiami komerciniai tų dalių atitikmenims, tačiau bendrai tų dalių visuma, turi pilnai atlikti gamybinį procesą.</p>
24	<p>Ar galite pateikti pvz. kada galėtų būti naudojamas išlaidų apskaičiavimas pagal 5.6.1 ir pagal 5.6.2 punktus?</p>	<p>Tinkamų išlaidų apskaičiavimas pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies a punktą, kaip pavyzdys galėtų būti:</p> <p>Turite veikiančią įrangą ir norite į ją integruoti kokį nors daviklį ar panašų įrenginį, kuris padėtų sutaupyti pirminės energijos suvartojamą kiekį, bei taip sumažintų CO2 išmetamą kiekį, jau veikiančiai ir turimai įrangai. Tokiu atveju visas papildomas įrenginys būtų tinkamos finansuoti išlaidos.</p> <p>Tinkamų išlaidų apskaičiavimas pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą, kaip pavyzdys galėtų būti:</p> <p>Turite veikiančią įrangą, kuri yra senos gamybos, yra energetiškai neefektyvi ir tarši ir norite ją pakeisti naujesne įranga, kuri taupys energiją bei mažins taršą. Tokiu atveju, įmonė turėtų teikti du komercinius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vieną komercinį pasiūlymą įrangai, kuriai įmonė galėtų įsigyti be valstybės pagalbos, t. y. be investicijų iš ES lėšų • ir kitą komercinį pasiūlymą įrangai, kurią įmonė gebėtų įsigyti su valstybės pagalba, o jos energetinis efektyvumas būtų dar didesnis, o CO2 išmetimas būtų dar mažesnis. Tai šių dviejų komercinių pasiūlymų skirtumas ir būtų tinkamos finansuoti išlaidos.

		<p>Pabrėžtina, kad teikiami komerciniai pasiūlymai turi būti lygiaverčiai savo pajėgumais, galia ir pan. turimai įmonės įrangai, todėl kad investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turtą, susijusį su esamos įmonės pajėgumo didinimu, įmonės produkcijos įvairinimu, kai įmonė ima gaminti naujus produktus, arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu keitimu. Todėl lyginama įranga turi būti skirta tiems patiems įmonės pajėgumams įgyvendinti sutaupant daugiau energijos ir mažinant CO2 išmetamą kiekį.</p>
25	<p>Kada konkrečiau įranga bus traktuojama kaip aiškiai atskirta investicija ir atitinkanti BBIR 38 str. 3 dalies a punktą? Pvz. jeigu įmonė turi bendrą produkto gamybos liniją, susidedančią iš skirtingų įrenginių, ir keičia tik tam tikrus šios linijos įrenginius naujais – ar tokia investicija bus vertinama kaip atitinkanti BBIR 38 str. 3 dalies a) punktą?</p>	<p>Tinkamų išlaidų apskaičiavimas pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies a punktą, kaip pavyzdys galėtų būti:</p> <p>Turite veikiančią įrangą ir norite į ją integruoti kokį nors daviklį ar panašų įrenginį, kuris padėtų sutaupyti pirminės energijos suvartojamą kiekį, bei taip sumažintų CO2 išmetamą kiekį, jau veikiančiai ir turimai įrangai. Tokiu atveju visas papildomas įrenginys būtų tinkamos finansuoti išlaidos.</p> <p>Jei būtų keičiamos esamos įrangos tam tikros dalys, tokios išlaidos turėtų būti apskaičiuojamos pagal ES Reglamento 38 str. 3 dalies c punktą.</p>
Energijos vartojimo auditas / skaičiavimas		
26	<p>Ar 30 proc. sutaupymas skaičiuojamas nuo visų įmonės energijos sąnaudų, ar tik nuo tos dalies, kuri yra tobulinama ar keičiama įranga?</p>	<p>30 proc. CO2 sumažinimas bus skaičiuojamas nuo visų įmonės suvartojamos energijos rūšių. Taip pat bus vertinamas ir energijos sutaupymas.</p>
27	<p>Gal galite paaiškinti, kad energijos auditas turi būti atliktas NE ANKSČIAU kaip 2 metus. Telefonu aiškinama, kad Energijos audite turi būti imta 2 metų įmonės duomenys, o pagal formuluotę, lyg ir prieš du metus turi jau būti atliktas tas auditas?</p>	<p>Pagal kvietimo PFSA pareiškėjas kartu su PĮP turi pateikti atlikto energijos vartojimo audito ataskaitą, parengtą ne anksčiau kaip 2 metai iki PĮP pateikimo administruojančiai institucijai.</p>
28	<p>Ką reiškia CO2 netiesioginis mažinimas? Ar tai gali būti elektros energijos suvartojimo mažinimas konvertuotas į sumažėjusį išmetamą CO2?</p>	<p>CO2 mažinimas ir yra tiesiogiai susijęs su energijos vartojimo mažinimu. Kuo mažiau bet kurios energijos rūšies suvartosite, tuo mažiau CO2 ir išmesite.</p>
29	<p>Jei įmonė nevartoja CO2, tik elektrą, tokia įmonė tinkama? bendras 30 proc. energijos taupymas skaičiuosis tik nuo elektros energijos suvartojimo ?</p>	<p>Įmonė turi bendrai bent 30 proc. sumažinti CO2 išmetimą, o energijos suvartojimas bus skaičiuojamas individualiai pagal audite paskaičiuotus duomenis.</p>
30	<p>EVE auditas ar visgi EVA auditas nes naudojamos dvi sąvokos, tai koks audito viršelis turi būti?</p>	<p>EVA - energijos vartojimo auditas</p>

31	Ar įranga turi mažinti elektros išlaidas ir CO2? Ar gali būti tik elektra, tik CO2?	Turi būti įgyvendinti abu nurodyti rodikliai, tiek CO2 mažinimas bent 30 proc., tiek energijos vartojimo sumažinimas.
32	Jei audite yra įvertinti 5 pastatai, ir planuojama viename keisti apšvietimą, kitame gamybos įrenginius, trečiame šilumos įrenginius, kaip bus vertinami sutaupymo rodikliai - kiekviename pastate atskirai ar bendrai pagal EA	Audito ataskaitoje bus nurodoma visų įmonės turimų pastatų suvartojama energija, nuo visų bendrai naudojamų energijos rūšių planuojamą sumažinti kiekį ir CO2 išmetimo sumažinimą ir skaičiuosime. Atkreipiame dėmesį, kad išvardintais atvejais tik nurodyta dalis dėl gamybos įrenginių pakeitimo būtų tinkamos finansuoti išlaidos, ir vien jų pakeitimas turėtų bendrai visai įmonei sutaupyti suvartojamą energiją ir bent 30 proc. sumažinti išmetamą CO2.
33	Kaip bus atliekamas netiesioginių ŠESD emisijų skaičiavimas?	Tiek tiesioginį tiek netiesioginį išmetamą CO2 kiekį vertinsime pagal audite pateiktą informaciją. Jei audite nebus skaičiuojamas ar vertinamas netiesioginis CO2 išmetimas, vertinsime tik tiesiogiai išmetamą CO2 kiekį, jei bus skaičiuojamas, imsime duomenis iš audito.
34	Įmonė turi bendrai bent 30 proc. sumažinti CO2 išmetimą. Jei viskas veikia ant elektros, kaip yra traktuojamas CO2 sumažinimas tada?	Elektros energija, kaip ir bet kuri kita energijos rūšis išmeta tam tikrą kiekį CO2, nebent elektra būtų imama iš nuosavos saulės elektrinės, tada būtų, laikoma, kad jūsų naudojama atsinaujinančių išteklių elektra CO2 neišmeta. Atlikus auditą, būtų nurodoma, kiek elektros energijos suvartojimo sumažinimas sumažins išmetamą įmonės CO2.
35	Jeigu stambi įmonė nori modernizuoti vien iš gamybos linijų, bus vertinamas tos linijos energijos sunaudojimo taupymas ar vis tikrai visos įmonės bendrai?	CO2 mažinimas ir energijos suvartojimas bus skaičiuojamas bendrai įmonės mastu.
36	Ar buvo vertinta kiek yra realu didelėms įmonėms pasiekti bendrą 30% CO2 emisijų sumažinimą? Selektiviai atskiroms veiklos technologijų/procesų dalims būtų realu, bet ne bendrai veiklai. Įvertinus tai, kad didelės įmonės, kad būtų konkurencingos išgyventi, jau seniai yra įdiegusios pagrindines energetinio efektyvumo priemones, liko tik atskiros sritys, bet jos nesudarys 30% nuo visos emisijų apimtys. Jei didelės įmonės veiklos procesai yra energetiškai imlūs, selektyvūs/atskiri emisijų mažinimai būtų ženkliai didesni nei tų įmonių, kurios yra energetiškai neimlios, bet vykdo 30% emisijų mažinimo sąlygą. Tai yra neteisingas vertinimo kriterijus didelių energetiškai imlių ir efektyvumo didinime pažengusių įmonių atžvilgiu. Ar nebus šis vertinimo kriterijus revizuotas įvertinus ne	CO2t/metus sumažinimo bent 30 proc. galimybes turėtų įvertinti pati įmonė ir Energijos vartojimo auditą atliekantis specialistas. Šiame kvietime kriterijai yra patvirtinti ir keičiami nebus. Kviečiame teikti pastabas ir pasiūlymus Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl kriterijų kitam šios veiklos kvietimui, kuris pagal kvietimų planą numatytas 2024 m. pabaigoje.

	bendrą procentinį, bet absoliutų įgyvendintos priemonės rezultatą emisijos vienetais?	
37	Įmonė po investicijos planuoja pereiti ant elektros energijos (keičiama technologija nuo dujų). Elektra įsigyjama iš rinkos tačiau perkama tik žalia su sertifikatais. Kaip būtų traktuojamas CO2 mažinimas?	CO2 mažinimą vertinsime pagal audite pateiktą informaciją. Jei auditoriai tokią elektros energiją vertins kaip nulinę emisiją, tokiu atveju ir bus traktuojama, kad po investicijos įmonė turi nulinę emisiją.
38	Patvirtinkite prašau, kad gamybinės įmonės energijos sąnaudas apima visos energijos: elektros energija, gamtinės dujos, biokuras, transporto kuras ir pan.	Taip, visos energijos rūšys.
39	Įmonės vardina kitas emisijas kaip atliekų mažėjimas, broko mažėjimas įdiegus patobulinimą, įrenginį, tai kur jas skaičiuoti prie netiesioginių emisijų? Mes nesuprantame kas yra netiesioginės emisijos	Tiek tiesioginį tiek netiesioginį išmetamą CO2 kiekį vertinsime, pagal audite pateiktą informaciją. Jei audite nebus skaičiuojamas ar vertinamas netiesioginis CO2 išmetimas, vertinsime tik tiesiogiai išmetamą CO2 kiekį, jei bus skaičiuojamas netiesioginis, imsime duomenis iš audito.
40	Kai projektas bus įgyvendinamas po paraiškos pateikimo savo rizika, kur turėti būti skelbiama apie inicijuojamą pirkimą?	Pirkimai inicijuojami esinvesticijos.lt puslapyje. Taip pat, papildomai informaciją apie pirkimų vykdymą rasite Inovacijų agentūros puslapyje skiltyje Finansavimas (https://kc.inovacijuagentura.lt/kcis/finansines-priemones/finansavimo-priemones?lang=lt) prie Bendrosios informacijos.
41	Atliekinės šilumos emisijos mažinimas yra netiesioginės emisijos?	Tiek tiesioginį tiek netiesioginį išmetamą CO2 kiekį vertinsime, pagal audite pateiktą informaciją. Jei audite nebus skaičiuojamas ar vertinamas netiesioginis CO2 išmetimas, vertinsime tik tiesiogiai išmetamą CO2 kiekį, jei bus skaičiuojamas netiesioginis, imsime duomenis iš audito.
42	Ar visos energijos rūšis būtina versti į MWh, tik tada į CO2 emisijas? ŠESD emisijos yra 7 rodikliai, kodėl kalbama tik apie CO2 mažinimą, kai ŠESD emisijos apima daugiau emisijų rūšių	Taip, visų energijos rūšių sąnaudos turėtų būti nurodomos MWh/metus ir tada skaičiuojamas CO2. CO2 skaičiuojamas pagal Europos Komisijos veiklai įgyvendinti nustatytą t CO2/per metus rodiklį.
43	AEI CO2 emisija prilyginama 0. Įmonė per technologinės įrangos diegimo laikotarpį įgyvendins ir kitas energiją taupančias priemones, įskaitant ir AEI diegimą. Kaip bus vertinamas CO2 sutaupymas, t. y. ar AEI pagaminta energija (suvartota) bus sumuojama į 30 proc. sutaupymus?	Rezultatų vertinimas bus atliekamas po projekto veiklų pabaigos praėjus metams, pagal pakartotinai atliktą Energijos vartojimo auditą. Audite bus imamas bendras suvartojamos energijos kiekis ir bendras išmetamas CO2 kiekis. Jei šie skaičiai bus lygūs planuotiems projekto įgyvendinimo plano (t. y. PĮP) teikimo metu, bus laikoma, kad rodikliai pasiekti.
44	Ar galima energijos rūšį skaičiuoti pvz.: kuras tonomis ir jį tiesiogiai versti į CO2 emisiją, ar skaičiuoklė tai leis?	Skaičiuoklė to neleis, skaičiuoklėje bus energijos rūšis MWh/metus dauginamos iš CO2 daugiklių. Jei audite bus skaičiuojama kitaip, prašysime auditorių nurodyti kokius daugiklius

		ir kokias formules naudojo, o skaičiuoklės nepildyti, tiesiog iš audito perkelti informaciją tiesiai į PFSA 3 priedo 2 lentelę.
45	<p>Projektu vertinimo kriterijai: Projektu siekiama bent 30 proc. sumažinti tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su energijos vartojimo efektyvumo audito ataskaitoje nurodytu bendru įmonės (pareiškėjo) išmetamu kiekiu (privaloma). Pareiškėjas yra pramonės įmonė, kurios metinis sutaupyta pirminės energijos kiekis yra didesnis (iki 20 balų). Vertinamas projekte pareiškėjo planuojamas sutaupyti metinis pirminės energijos kiekis (MWh/per metus). Klausimas - jei pareiškėjas naudoja/perka iš tiekėjo tik žalią elektros energiją, ar pagal aukščiau išvardintus kriterijus jis gautų atitinkamai suskaičiuotą balų skaičių? 2. Jei ne, ar jei pareiškėjas nebepirktų žalios elektros energijos, ar tada gautų atitinkamus balus?</p>	<p>Visas naudojamas energijos rūšis vertina auditorius atlikdamas Energijos vartojimo auditą. Inovacijų agentūra vertina projekto įgyvendinimo planą bei lydinčius dokumentus, todėl be audito negalime pasakyti, ar įmonė nurodytu atveju surinktų ar nesurinktų balų. Rekomenduojame susisiekti su specialistais ir pasiteirauti ar tokia energijos rūšis būtų apskaitoma audito ataskaitoje ir ją eliminuojant būtų mažinamas CO2 ir mažinamas suvartojamos energijos kiekis.</p>
46	<p>Norėčiau pasitikslinti, ar tinkami vertinimui būtų teoriniai energijos suvartojimo duomenys (paskaičiuoti auditoriaus), jei įmonė planuoja persikelti į kitas patalpas ir energijos efektyvumo didinimą norėtų atlikti jose? Ar efektyvesnės vėdinimo sistemos įdiegimas būtų tinkamas finansuoti su šiuo kvietimu? Vėdinimo sistema yra būtina tinkamai atlikti gamybos procesus.</p>	<p>Teoriniai duomenys nebūtų tinkami. Vėdinimo sistema nėra tiesiogiai susijusi su pačiu gamybos procesu, todėl netinkama finansuoti.</p>
Dokumentai / kiti klausimai		
47	<p>Pagal aprašo 5.7. punktą, 15-os papildomų procentų intensyvumas pridedamas pagal 107 str. 3 dalies a punktą, kuris nurodo: "...neįprastai žemas gyvenimo lygis arba didelis nedarbas". Klausimas: koks yra tas žemas gyvenimo lygis, lyginant pagal statistinius rodiklius ar pagal ką?</p>	<p>15-os procentų intensyvumas bus pridedamas visoms įmonėms, kurios projekto veiklas vykdys Vidurio ir vakarų Lietuvos regione (Utenos, Panevėžio, Kauno, Alytaus, Šiaulių, Marijampolės, Tauragės, Klaipėdos ir Telšių apskrityse).</p>

48	<p>Jei įmonė turi dvi gamyklas: vieną VVL regione, kitą S regione. Ar tame pačiame projekte galima veiklas vykdyti abiejuose regionuose? Ar galima teikti dvi atskiras paraiškas pagal regionus?</p>	<p>Turi būti teikiamas vienas projekto įgyvendinimo planas (paraiška) (toliau - PĮP), jame atskiriant dvi poveikles, viena - Sostinės regionui, kita VVL regionui. Daugiau informacijos kaip tokiu atveju reikėtų pildyti PĮP, rasite pavyzdiniame PĮP prie visų kvietimo dokumentų.</p>
49	<p>Pagal ką nustatomas regionas (sostinės ar VVL regionas)? Pagal įmonės registracijos vietą, pagal veikiančių padalinių buveinės vietą ar pagal ką? Kaip tokiu atveju, jei yra padaliniai keliose Lietuvos vietose? Kaip (pagal kokius duomenis ir dokumentus) bus tikrinama - kokiam regionui priskiriama?</p>	<p>Projekto išlaidos priskiriamos Investicijų programos regionui pagal tai, kur yra diegiama infrastruktūra. Pvz., jei įmonė turi dvi gamyklas - vieną VVL regione, kitą Sostinės regione turi būti teikiamas vienas projekto įgyvendinimo planas, jame atskiriant dvi poveikles.</p>
50	<p>Kada bus įkeltas excel PFSA 3 priedas?</p>	<p>PFSA 3 priedas MS Excel formatu patalpintas prie visų kvietimo dokumentų esinvesticijos.lt ir inovacijuentura.lt puslapiuose sausio 17 d.</p>